

ASOCIJACIJA
KOMPZITORA
MUZIČKIH
STVARALACA

АСОЦИЈАЦИЈА
КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ
СТВАРАЛАЦА

ASOCIJACIJA
SKLADATELJA
GLAZBENIH
STVARALACA

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ ANALIZI TROŠKOVA POSLOVANJA AMUS-a ZA 2019. GODINU

1. FINANSIJSKI REZULTAT, PRIHODI RASHODI I TROŠKOVI

Asocijacija AMUS je u 2019. godini ostvarila rekordan poslovni rezultat, kako u smislu prikupljenih sredstava kod korisnika usluga (RTV i kabel-operateri, trgovina, ugostiteljstvo, koncerti itd.), tako i u smislu distribuiranih tantijema autorima- članovima AMUS.

Naziv prihoda/rashoda	2019.
Prihodi od usluga	5.159.495
Ostali prihodi	16.146
Prihodi	5.175.641
Materijal i energija	13.939
Vanjske usluge i sudski troškovi	382.272
Plate i druga primanja zaposlenih	683.810
Naknade organima/komisijama i ugovori	267.314
Amortizacija	16.065
Ostali poslovni rashodi	72.070
Humanitarni rashodi i kulturne namjene	283.197
Autorski honorari (tantijemi)	3.193.605
Rezervacija za autorske honorare	263.370
Rashodi	5.175.641
Razlika (prihodi-rashodi)	0

Napomena: Višak prihoda nad rashodima se, prije sačinjavanja finansijskog izvještaja, raspoređuje u korist rezervacije za autorske honorare, tako da se u bilansu uspjeha iskazuju ukupni prihodi i ukupni rashodi u jednakom iznosu, odnosno rezultat perioda u iznosu od 0 KM.

Osim što je u 2019. godini ostvaren rekordan rezultat u smislu prikupljenih sredstava (prihodi od usluga) i distribuiranih tantijema, protekla poslovna godina je polučila rekordnu efikasnost organizacije poslovanja, koja se iskazuje kao omjer prikupljenih prihoda i troškova poslovanja stručne službe AMUS i drugih organa upravljanja (upravni odbor, nadzorni odbor, skupština). U troškove poslovanja AMUS spadaju svi rashodi osim autorskih naknada (i rezervacije za tantijeme), humanitarnih rashoda i rashoda za kulturne namjene:

AMUS

ASOCIJACIJA
KOMPONENTA
MUZIČKIH
STVARALACA

АСОЦИЈАЦИЈА
КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ
СТВАРАЛАЦА

ASOCIJACIJA
SKLADATELJA
GLAZBENIH
STVARALACA

Naziv prihoda/rashoda	2019.
Prihodi AMUS	5.175.641
Troškovi poslovanja AMUS	1.435.469
Autorski honorari (tantijemi)	3.193.605
Humanitarni rashodi i kulturne namjene	283.197
Rezervacija za autorske honorare	263.370
Ukupni rashodi	5.175.641

Stavljanjem u odnosu troškova poslovanja AMUS (1.435.469 KM) i ostvarenih prihoda (5.175.641 KM), dobijemo relativni odnos od 27,73%, što se uklapa u zlatni omjer od 30% troškova kolektivne organizacije u odnosu na ostvarene prihode.

S tim u vezi, mi djelujemo u skladu sa kriterijem utvrđenim u Izvještaju o nadzoru nad radom AMUS-a za 2016. godinu, koji glasi „Ukupni troškovi AMUS-a za finansijsku godinu (troškovi stručne službe i svih odbora i radnih tijela) ne smiju prelaziti 30% naplaćenih sredstava u toj godini.“

Ukoliko istaknemo da su u 2019. godini naplaćena sredstva iz osnova autorskih prava u ukupnom iznosu od 6.170.617 KM (kalkulacija iznosa je elaborirana kasnije u analizi), stavljanjem u omjer troškova poslovanja i naplaćenih sredstava dobijemo relativni odnos od 23,26%.

“...Ako se poslovnim planom predviđa da će troškovi poslovanja u prvoj godini prelaziti 30% od ukupnih prihoda kolektivne organizacije, poslovni plan treba obuhvatati vremenski period do momenta kada se predviđa da troškovi poslovanja neće prelaziti taj postotak. Nakon isteka roka od 2 godine od dana izdavanja dozvole od strane Instituta, troškovi poslovanja organizacije ne smiju prelaziti više od 30% od ukupnih prihoda organizacije.”¹

“Ukupni troškovi organizacije moraju da budu u skladu sa opštim aktima organizacije. Šta čini ukupne troškove organizacije, navedeno je u tabelama koje čine sastavni dio ove Metodologije. Iako Zakonom² nije precizno predviđeno koliko organizacija smije procentualno da potroši na svoj rad, taj iznos ne bi smio da ide ni u jednom slučaju iznad 30% od ukupno ostvarenih prihoda. (Primjera radi, njemačka GEMA troši 14-15% od ukupnih prihoda, britanski PRS 10% od ukupnih prihoda). To posredno proizlazi i iz člana 7.

¹ Metodologija nadzora nad radom organizacija za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava, str. 18

² Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava

AMUS

ASOCIJACIJA
KOMPZITORA
MUZIČKIH
STVARALACA

АСОЦИЈАЦИЈА
КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ
СТВАРАЛАЦА

ASOCIJACIJA
SKLADATELJA
GLAZBENIH
STVARALACA

stav (4) Pravilnika³ koji predviđa da “ako je poslovnim planom predviđeno da će troškovi poslovanja u prvoj godini prelaziti 30% od ukupnih prihoda kolektivne organizacije, poslovni plan treba obuhvaćati vremensko razdoblje do momenta kada se predviđa da troškovi poslovanja neće prelaziti taj postotak.

Administrativni troškovi organizacije kreću se u prosjeku od 20-30% od ukupnog iznosa prikupljenih sredstava. Postoje društva koja troše manje od 20% a postoje i ona koja troše čak i više od 30%. Troškovi organizacija koje zastupaju izvođače i proizvođače fonograma, uobičajeno ne prelaze 10-15% od ukupnih prihoda. U svakom slučaju, troškovi organizacija ne smiju da budu viši nego što je to u konkretnom slučaju opravdano, to jest, viši nego što to zahtijevaju stvarne aktivnosti kolektivnog ostvarivanja, koje se vrše u korist članova organizacija. To veoma zavisi od toga kakve sve aktivnosti organizacija obavlja u interesu svojih članova. Neke organizacije obavljaju vrlo jednostavne poslove, pa to s jedne strane možda ne iziskuje mnogo troškova, ali zato i ne garantuje naročitu zaštitu njihovog članstva. S druge strane, neke organizacije imaju tako kompleksan i detaljan sistem prikupljanja i raspodjele naknada da im troškovi, prirodno rastu, ali zato je njihovo članstvo mnogo sigurnije da će ubiranje naknada biti efikasno, raspodjela ubраних sredstava biti pravedna i tačna, a zaštita njihovih prava bolja.

Ukratko, činjenica da organizacija troši malo, ne znači nužno i da radi dobro. Organizacija mora da ima troškove, ali ti troškovi moraju da budu razumni i opravdani, u interesu njihovog članstva, a to znači efikasnijeg prikupljanja prihoda i bolje, efikasnije i transparentnije raspodjele tako ubраних prihoda. Takođe, prilikom poređenja troškova srodnih organizacija iz različitih zemalja, trebalo bi imati u vidu da je sistem kolektivnog ostvarivanja u izvjesnoj mjeri “lokalna stvar” jer ambijent u kom se odvija nije isti. Veliki dio troškova organizacija u regionu odnosi se na sudske troškove jer korisnici vrlo često ne plaćaju redovno ili ne plaćaju uopšte svoje obaveze prema organizacijama. Takvu vrstu problema i takvu vrstu troškova ne srećemo kod zemalja koje imaju dugu tradiciju kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava i kulturu poštovanja autorskog i srodnih prava. Suštinski je važno da troškovi organizacije uvijek budu u službi kolektivnog ostvarivanja prava članova organizacije...”⁴

Službenici Instituta za intelektualno vlasništvo BiH koji vrše nadzor nad poslovanjem AMUS insistiraju na poštovanju “zlatnog omjera” troškovi poslovanja/prihodi od poslovanja ispod 30%. Ono što službenici Instituta zanemaruju prilikom analize troškova kolektivne organizacije je sljedeće:

- u Bosni i Hercegovini postoji niska svijest i kultura poštovanja tuđeg vlasništva i prava, a plaćanje naknade za korištenje (tuđih) autorskih prava se doživljava kao

³ Pravilnika načinu i formi ispunjavanja uslova za izdavanje dozvole pravnim licima za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava

⁴ Metodologija nadzora... str. 34-35

AMUS

ASOCIJACIJA
KOMPOZITORA
MUZIČKIH
STVARALACA

АСОЦИЈАЦИЈА
КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ
СТВАРАЛАЦА

ASOCIJACIJA
SKLADATELJA
GLAZBENIH
STVARALACA

“namet na vilajet”, “još jedna u moru dažbina” (iako se uopće ne radi o državnom, nego strogo privatnom prihodu nosioca prava), odnosno “suvišan trošak koji je legitimno pokušati izbjeći na svaki mogući način”

- bosansko-hercegovački sudovi tek razvijaju praksu u vezi sa zaštitom autorskog i drugih prava intelektualnog vlasništva, a generalna je odlika sudova u BiH sporost i neefikasnost. Organizacija AMUS je u posljednjih nekoliko godina, kroz postupke koje vodi protiv korisnika usluga-neplatiša pred sudovima širom BiH, dala značajan doprinos izgradnji sudske prakse u ovoj oblasti i tek u narednom periodu treba da ostvari značajne benefite od pravne borbe
- posljednje tri godine u radu kolektivne organizacije su obilježile brojne turbulencije (skupštine bez kvoruma, grupisanje u interesne skupine autora) što je utjecalo na negativan javni publicitet, te je kod mnogih kategorija kupaca (trgovci, ugostitelji, RTV emiteri) stvorila utisak da organizacija AMUS “broji posljednje dane”, da je “na izdisaju” i da ne treba plaćati naknadu za korištenje muzičkog repertoara, nego da je oportuno na svaki mogući način opstruirati plaćanje, pa i po cijenu sudske procesa, koji se može otežati do u nedogled
- tri javna servisa - RTV emitera uopće ne dostavljaju “košuljice” niti plaćaju naknadu za korištenje muzike. Radi se o emiterima sa nezanemarivom gledanošću, izdašnim budžetima (RTV taksa, marketing) i izuzetno visokom zastupljenošću muzike domaćih autora u ukupnom repertoaru. Ovdje se radi o najekletantnijem primjeru ignorisanja tuđeg imovinskog prava, koji, kroz evidentno kršenje domaćih propisa, graniči sa kriminalom. Kada to autorima okupljenim oko AMUS-a radi država (u liku javnih servisa), šta onda očekivati od privatnih RTV emitera?
- pojedini kablovski emiteri, koji su najizdašniji finansijeri AMUS (i o kojima organizacija fundamentalno ovisi) u prethodnih par godina su koristili praksu da dostavljaju pogrešne podatke o broju korisnika. Menadžment AMUS je, na bazi Zakona o slobodi pristupa informacijama u BiH, regulatoru RAK podnosio zahtjeve za pristup informacijama o broju korisnika kod kabel-operatera, te na osnovu dobijenih informacija uočio značajne razlike u broju informacija između dva izvora (kabel-operateri >> RAK), naravno na štetu AMUS

U nekoliko prethodnih obračunskih razdoblja odnos prihoda i troškova poslovanja AMUS je bio nepovoljniji, što je posljedica prethodno navedenih razloga. Može se smatrati da je, unatoč ograničenjima koje nameće unutrašnje⁵ i vanjsko⁶ okruženje, Asocijacija AMUS u 2019. godini „prešla“ prag efikasnosti.

⁵ problemi u upravljačkim strukturama AMUS

⁶ problemi tržišnog poslovanja u BiH

ASOCIJACIJA
KOMPZITORA
MUZIČKIH
STVARALACA

АСОЦИЈАЦИЈА
КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ
СТВАРАЛАЦА

ASOCIJACIJA
SKLADATELJA
GLAZBENIH
STVARALACA

Objektivno se moglo očekivati da se efikasnost organizacije i dodatno unaprijedi u narednom periodu, ali zbog aktuelne pandemije koronavirusa je nezahvalno praviti poslovne i finansijske projekcije za 2020. godinu.

U nastavku ćemo izvršiti poređenje (benchmarking) finansijskog poslovanja Asocijacije AMUS u 2019. godini u odnosu na tri prethodna obračunska razdoblja.

2. Asocijacija AMUS - finansijsko poslovanje u 2019 godini i tri prethodna obračunska razdoblja

U nastavku ćemo prezentirati bilans uspjeha AMUS za obračunska razdoblja iz naslova:

Naziv prihoda/rashoda	2019.	2018.	2017.	2016.
Prihodi od usluga	5.159.495	3.952.833	3.970.535	3.552.263
Ostali prihodi	16.146	8.888	3.286	8.570
Prihodi	5.175.641	3.961.721	3.973.821	3.560.833
Materijal i energija	13.939	15.733	17.599	21.029
Vanjske usluge i sudski troškovi	382.272	384.660	309.211	325.603
Plate i druga primanja zaposlenih	683.810	558.180	526.703	484.778
Naknade organima/komisijama i ugovori	267.314	278.384	401.493	253.433
Amortizacija	16.065	18.438	15.712	10.224
Ostali poslovni rashodi	72.070	22.301	35.858	112.004
Humanitarni rashodi i kulturne namjene	283.197	178.382	155.182	382.913
Tantijemi i rezervacija za tantijeme	3.456.975	2.505.643	2.512.063	1.970.849
Rashodi	5.175.641	3.961.721	3.973.821	3.560.833
Razlika (prihodi-rashodi)	0	0	0	0

Napomena: Višak prihoda nad rashodima se, prije sačinjavanja finansijskog izvještaja, raspoređuje u korist rezervacije za autorske honorare, tako da se u bilansu uspjeha iskazuju ukupni prihodi i ukupni rashodi u jednakom iznosu, odnosno rezultat perioda u iznosu od 0 KM.

Izvršićemo kalkulaciju odgovarajućeg omjera troškovne efikasnosti (troškovi/prihodi), za svaku pojedinačnu godinu u analiziranom razdoblju:

R. br	Naziv prihoda/rashoda	2019.	2018.	2017.	2016.
1	Troškovi poslovanja AMUS	1.435.469	1.277.696	1.306.576	1.207.071

AMUS

ASOCIJACIJA
KOMPZITORA
MUZIČKIH
STVARALACA

АСОЦИЈАЦИЈА
КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ
СТВАРАЛАЦА

ASOCIJACIJA
SKLADATELJA
GLAZBENIH
STVARALACA

2	Ostali rashodi (transferi) ⁷	3.740.172	2.684.025	2.667.245	2.353.762
3	Prihodi AMUS	5.175.641	3.961.721	3.973.821	3.560.833
1/3	Troškovi/prihodi	27,73%	32,25%	32,88%	33,90%

Iz pregleda je evidentno da omjer troškova poslovanja i prihoda AMUS u periodu 2016-2018 prelazi „zlatni omjer“ od 30%, uz iskazanu tendenciju poboljšanja, koja u 2019. godini rezultira omjerom troškovi/prihodi od 27,73%.

U izvještajima o izvršenom nadzoru za relevantno razdoblje, Institut za intelektualno vlasništvo daje prednost pokazatelju odnosa troškova poslovanja i naplaćenih sredstava („Ukupni troškovi AMUS-a za finansijsku godinu ne smiju prelaziti 30% naplaćenih sredstava u toj godini“). Navedeni omjer daje prednost naplaćenim sredstvima u odnosu na obračunate prihode, budući da fakturisanje prihoda ne podrazumijeva i naplatu sredstava u istom razdoblju (ali ni u budućim). Ukoliko bi se fokus stavio isključivo na fakturisane prihode, to bi bilo poticajno za upravu kolektivne organizacije da fakturiše i objektivno nenaplative prihode, što bi, osim što je protivno računovodstvenim načelima i standardima, dugoročno prouzrokovalo štetu organizaciji, jer fakturisanje prihoda podrazumijeva obavezu plaćanja PDV-a u propisanom poreznom periodu (do 10-og u narednom mjesecu za tekući mjesec), bez obzira na naplatu fakturisane stavke.

R. br	Naziv pokazatelja	2019.	2018.	2017.	2016.
1	Potraživanja na početku perioda	1.346.894	1.407.686	1.330.497	1.226.538
2	Potraživanja na kraju perioda	1.229.032	1.346.894	1.407.686	1.330.497
3	Bruto fakturisano u periodu ⁸	6.052.755	4.633.703	4.648.812	4.164.718
1-2+3	Bruto naplaćeno u periodu	6.170.617	4.694.495	4.571.623	4.060.759

Stavljanem „naplaćenih sredstava“ u omjer sa troškovima poslovanja kolektivne organizacije, dobijemo sljedeće relativne odnose:

R. br	Naziv pokazatelja	2019.	2018.	2017.	2016.
1	Troškovi poslovanja organizacije	1.435.469	1.277.696	1.306.576	1.207.071
2	Naplaćena sredstva u periodu	6.170.617	4.694.495	4.571.623	4.060.759
1/2	Troškovi/naplaćena sredstva	23,26%	27,22%	28,58%	29,73%

⁷ transferi uključuju autorske naknade (s rezervacijom za tantijeme), humanitarne rashode i kulturne namjene

⁸ uključuje i izlazni PDV

Handwritten signature

AMUS

ASOCIJACIJA
KOMPZITORA
MUZIČKIH
STVARALACA

АСОЦИЈАЦИЈА
КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ
СТВАРАЛАЦА

ASOCIJACIJA
SKLADATELJA
GLAZBENIH
STVARALACA

Odnoš troškova poslovanja i naplaćenih sredstava u analiziranom periodu je u okviru „zlatnog omjera“ od 30%, uz iskazanu tendenciju poboljšanja, koja u 2019. godini rezultira omjerom troškovi/naplaćena sredstva od 23,26%.

U periodu 2016-2018. je jasno iskazan trend poboljšanja „troškovne efikasnosti“, koji je konačnu potvrdu dobio kroz finansijske pokazatelje za 2019. godinu, gdje omjer troškovi/prihodi iznosi 27,73%, a omjer troškovi/naplaćena sredstva 23,26%.

Lejla Trnčić

Hamza Ražnatović

Nedim Babović

Davor Sučić